

ANTONI MIRAMBELL

OSONA, VIC: LA DECADÈNCIA

EN EL MARC D'UNA PUBLICACIÓ periòdica com la revista ARREL de la Diputació de Barcelona, una secció monogràfica dedicada a les comarques pot tenir com a intenció fonamental l'aproximació a la realitat i a la problemàtica —social, econòmica i cultural— d'una comarca determinada.

Això no obstant i donades les característiques de la publicació, el treball monogràfic resultant acaba constituint normalment un instrument de divulgació o coneixement de caràcter enciclopèdic. Aquesta mena de treball sol ser, realment, una "aproximació" a les peculiaritats locals des d'una perspectiva d'autosatisfacció o de complaença, tot fugint d'una visió crítica de la *pròpia situació*, ben entès, òbviament, que tampoc no es pot tractar d'un inventari dels molts problemes que afecten les comarques de Catalunya.

Ateses les consideracions anteriors, sembla convenient de fer, encara que resulti poc habitual i sobretot difícil o incòmode, unes reflexions finals des d'un punt de vista crític o, si més no, des d'un punt de vista de preocupació.

Cal fer notar que aquestes reflexions crítiques poden causar una impressió catastrofista, però la finalitat voldria ser justament la contrària: esforçar-se per una construcció de futur —amb la presència de la idea d'Europa— de la comarca d'Osona, tot allunyant-se del cofoisme o del triomfalisme derivats

d'allò que ja rutlla i funciona que, sorrosament, és molt.

El punt de partida d'aquestes reflexions crítiques no pot ser cap altre que el de constatar unes greus deficiències col·lectives, almenys en els àmbits bàsics següents:

Industrial. Segons dades del mes de gener de 1985, facilitades pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya, l'atur a la comarca d'Osona és d'un 14,97 % sobre una població activa de 44.660 persones¹.

Agropecuària. Resulta notable la falta de competitivitat d'aquest sector i la problemàtica derivada de la PPA.

Cultural. És palesa la manca de dotacions en l'ensenyament a tots nivells, com també en l'aspecte de patrimoni monumental, biblioteques i arxius.

Sanitari. L'assistència és insuficient i la manca de planificació ha estat desmesurada, tota vegada que es manté inacabada la Residència de la Seguretat Social.

Comunicacions. Existeix l'amenaça permanent del tancament de la línia de ferrocarril i la xarxa de carreteres és antiquada i està en mal estat.

Totes aquestes deficiències enumerades de manera genèrica, però objectivament constatables, tenen un mateix denominador comú que és la manca de planificació de temps passats i el condicionant econòmic que produeix la crisi.

Aquests factors al·ludits poden justificar per ells mateixos la situació actual.

També podria adduir-se, com a pal·liatiu de la situació, una anàlisi comparativa amb d'altres comarques del nostre país, la qual pot fer sostenir que encara hi ha situacions pitjors i que els esforços polítics i econòmics osonencs no són pas inútils.

Amb tot, es pot pensar —i ens sembla convenient de fer-ho— que la situació té difícil justificació i que els esforços no són encara suficients.

Aquesta afirmació s'argumenta només amb les tres consideracions que es faran a continuació —naturalment n'hi ha d'altres, però aquestes semblen selectivament les més decisives:

1. *Implantació dels òrgans de representació política (partits, sindicats).*

2. *Realitzacions municipals i socials.*

3. *Aportació de la comarca al context nacional actual.*

1. La deficiència dels canals de participació popular en la gestió pública s'ha palesat de manera altament preocupant en una enquesta elaborada i realitzada pel bisetmanari independent *El 9 Nou*² segons la qual, si prenem solament l'exemple de Vic, un 78,9 % coneix qui és l'alcalde de la ciutat, un 61 % no coneix cap regidor i un 53,7 % no sap què ha fet el consistori.

2. Si prenem com a punt de referència les eleccions municipals de 1983, el cens electoral d'Osona és de 81.956 electors amb un índex de participació del 71,62 %³.

La tendència de vot sempre ha estat

clara: la coalició Convergència i Unió ha estat l'organització política majoritària a la comarca i això manifesta unes aspiracions socials clares.

Però és evident que si es fa una anàlisi comparativa dels programes electorals de les diverses forces polítiques que han concorregut a les diverses eleccions, sempre dins l'àmbit de la política comarcal o local, es pot comprovar la similitud o equivalència de les indicacions, aspiracions, promeses i reivindicacions⁴. La idea es pot resumir en un sol concepte: "millorar la qualitat de vida".

Ara bé, si mirem les realitzacions concretes que es duen a terme, veiem que són molt poques i lentes, a voltes per una mala gestió, a voltes per manca de recursos i a voltes per una insolidaritat intermunicipal. El resultat de tot això fa que, malauradament, hi hagi moltes deficiències constatables objectivament, tal com s'ha assenyalat anteriorment.

3. L'aportació de la comarca d'Osona al context de la Catalunya actual resulta ser més aviat migrada.

En altres èpoques aquesta aportació tenia un balanç molt més favorable. Tant és així que el pes específic que Vic i Osona puguin tenir avui en els aspectes culturals, econòmics o socials és fruit en bona mesura del passat.

L'anomenat "vigatanisme" ha esdevingut en el moment actual un concepte indefinit, sovint buit de contingut i sempre enyoradís d'un poder polític i eclesiàstic avui vinguts a menys⁵.

Davant d'aquesta panoràmica hi ha una pregunta clara:

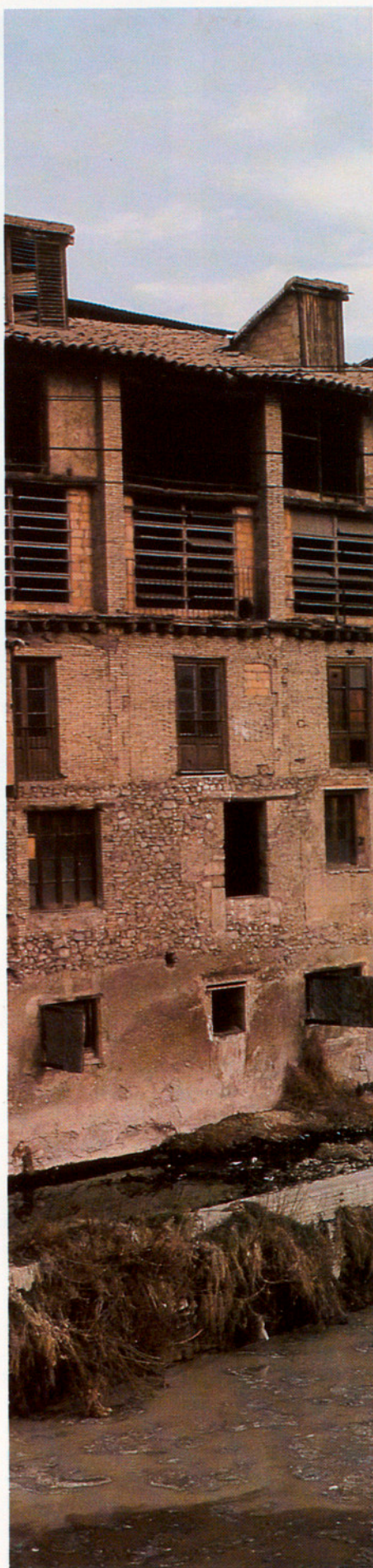
Quina pot ser la definició del Vic i de l'Osona del futur?

En el marc de la legislació local i de la crisi econòmica, les administracions locals tenen una missió encomanada, garantir els serveis públics, i una limitació fonamental, la manca de recursos econòmics.

Una definició de futur de Vic i la seva comarca ha de tenir en compte dos elements:

a) Una dificultat o impossibilitat d'assumir i garantir el funcionament eficaç dels serveis públics, derivada de les deficiències econòmiques o d'organització tècnica.

b) Una dificultat de reorganització de l'administració local, amb el benentès que qualsevol nova forma d'organització de l'administració no pot estar en funcionament fins passat l'any 2000.

L'ANTIC BARRI DELS ADOBERS

Per tant, dins de la perspectiva de "divisió territorial" s'ha de veure una tendència cap a la concentració de municipis —o bé la creació d'ens supramunicipals— per pal·liar els problemes al·ludits i per resoldre el problema dels desequilibris socials de cara a gaudir de serveis públics.

Tot això fa que, al nostre entendre, la definició de futur que s'intenta acull dos grans conceptes: *informació* i *reivindicació*.

La informació pot proporcionar el coneixement de problemàtiques similars i pot propiciar solucions conjuntes. Calen centres de planificació i d'estudis d'estructura comarcal per obtenir els resultats apuntats.

En aquest context, Vic com a ciutat cap de comarca té un paper decisiu a desenvolupar, segons la realitat econòmica i sociològica d'aquests darrers anys.

En clau de futur és convenient de conèixer quins serveis públics pot assumir Vic i quina és la funció supletòria que ha de fer Vic dins l'àmbit comarcal, de cara a una descentralització real.

Vic ha de poder ser un centre administratiu i de serveis, com també un centre de planificació i d'estudi que proporcionï impulsos reals a tots els sectors comarcals deficitaris⁶.

La reivindicació pot ser el mecanisme d'aconseguir una definició de futur. Els poders públics locals —i, allà on no arribin, en atenció a les seves notòries deficiències econòmiques i burocràtiques, l'associacionisme civil— hauran de desenvolupar una reivindicació permanent i possibilista de Vic i la seva comarca en la configuració territorial de Catalunya. En dues paraules: voluntat i feina.

ANTONI MIRAMBELL

Doctor en dret. Professor titular de dret civil a la Universitat de Barcelona

¹V. *El 9 Nou*. Publicació independent de les comarques d'Osona i del Ripollès, número 546, del 7 de juny de 1986, p. 6.

²V. *El 9 Nou*, núm. 542, del 20 de maig de 1985, p. 1-5.

³V. El mateix bisetmanari núm. 360, del 9 de maig de 1983, p. 1, 5-9 i 11. També v. núm. 57, del 4 d'abril de 1979, p. 1, 3, 8, 9 i 16.

⁴Seguint l'exemple de la ciutat de Vic, v. *Vic: programa electoral de Convergència i Unió; Socialisme i progrés, Programa Municipal. Resum*. 1983; també, Entesa Democràtica de Vic, *Programa Municipal. Resum*. 1979, i Nacionalistes d'Esquerra, *Programa Municipal. Resum*. 1983.

⁵Ramisa, Maties. *La Veu de Montserrat. Orígens del Catalanisme conservador*, Eumo, Vic, 1985.

⁶V. Pou, Tomàs, "Problemes i possibilitats de l'administració local en una Catalunya autònoma" a *Catalunya cap a l'any 2000*. COL·lecció Temps de futur, Publicacions de la Fundació J. Bofill, Blume, Barcelona, 1979, p. 223 i ss.

De Solà-Morales i Rubió, Manuel, "Capital i ciutat a Catalunya: una perspectiva de futur", p. 149 i ss., en especial el desenvolupament de la idea "La Catalunya de les 30 ciutats", op. cit. Rubiol, Glòria, "Per a uns serveis socials satisfactoris en un país autònom", p. 155 i ss., op. cit.